

КАРЛ фон КЛАУЗЕВИЦ- ВЕЛИКИ ФИЛОЗОФ РАТА

Историјско раздобље од Фридриха Великог (1740) до Наполеоновог пада (1815) је врло значајно у погледу развоја ратне вештине и војне технике. Преломни догађај, са којим започиње нова епоха у историји човечанства, јесте победа француске буржоаске револуције. Када су француски револуционарни крајем ЦВИИИ века насилним путем збацили монархију, сурово се обрачунавајући са дојучерашњим господарима, убијајући племиће, палећи феудалне поседе и пљачкајући црквена имања; страх осталих земаља Европе од ширења револуционарне заразе био је велик и оправдан. Зато су феудалне државе Пруска, Аустрија и Русија и буржоаска Енглеска, свака из својих разлога, хтеле да мачем и огњем угуше француску револуцију и у корену затру опасне превратничке идеје народних маса. Монархистичка Европа, удружена у коалицију против револуције; објавила је рат Француској, и зато су многе године револуције пратили крвави ратови, за које се касније уврежио јединствен назив- Наполеонови ратови.¹ "Велика Француска револуција... покренула је епоху ратова, која су готово четврт века потресали и рушили европске- и не само европске- државе у њиховим темељима."² Главна опасност за Француску републику је долазила од бројчане надмоћи здружене европске монархијске коалиције уз истовремене ројалистичке буне у самој земљи. Република суочена са смртном опасношћу голог опстанка морала је све расположиве снаге друштва ставити у службу одбране. Комитет јавног спаса (Цомите де Салут публиц) ослобођен "... Старих народних права, месних и класних привилегија, унутрашњих преграда и искључивих монопола... је диктаторским методама остварио ратну штедњу, подстакао народну свест и завео принцип опште војне обавезе (левее ен массе)..."³ Крвави сукоби на граници, рална опасност од враћања монархије, комадања земље и гушења Револуције имали су за последицу на унутрашњем плану увођење злогласног Робеспјеровог јакобинског, црвеног терора.⁴ Страшни суд државног насиља је размахоа своја крила, а гиљотина је почела без престанка да коси противнике револуције као и непокорне, сумњиве и колебљивце. Када је убијен француски краљ Луј ЦВИ терор се посебно обрушио на ројалисте. Свирепи призори егзекуција, које су грађани јавно гледали на трговима, често нису изазвали ни самилост публике, напротив, она је ћутке или јавно одобравала злочине. Терор се није обазирао на године, јер су убијани и старци али и деца, један

---

¹ S prole}a 1792. godine Francuska je zaratila sa Austrijom i Pruskom. 1793. godine posle pogubqeња Luja XVI Engleska je objavila rat Francuskoj i, iako nije imala kopnene vojske, ona je ve{tinom diplomatije i novcem podbunila gotovo celu Evropu protiv revolucionarne Francuske koja je, umesto Pruske i Austrije, protiv sebe imala Holandiju, Sardiniju, Napuq, Portugaliju, [paniju i Rusiju.

²Franc Mering, Ogleđi iz istorije ratne ve{tine, Vojno delo, Beograd, 1955. str. 180.

³ Erl, Tvorci moderne strategije, (org. Makers of modern strategy, military txougxt from Macxiavelli to Hitler, Edited by Ednard Mead Earle њitx txe collaboration of Gordon A. Craig and Felix Gilbert), Vojno delo, Beograd, 1952. str. 80-81.

⁴ Vidi {ire: Slobodan Jovanovi}, Iz istorije politi~kix doktrina (Platon, Makiaveli, Berk, Marks), Sabrana dela, tom IX, BIGZ, Beograd, 1990. str. 151- 205.

дечак је узалуд преклињао: "Господине целате, ништа вам нисам учинио, немојте ме убити".⁵

Француска револуција је донела бројне и далекосежне историјске, политичке, социјалне и економске промене које су се, наравно, одразиле и на пољу ратне вештине: професионалне војске феудалног доба замењене су бројнијим грађанским војскама; стару стратегију опсаде градова заменила је стратегија брзих покрета и одлучних судара; ограничени рат старог режима замењен је неограниченим ратом новог времена. "Из нове организације војске произилазила је са истом неизбежном логиком стратегија уништавања, као што је из најамничке војске произилазила стратегија изнуравања."⁶ Француска револуција је изнедрила нову врсту рата, не више рат владара за своје династичке интересе и са војницима од заната, него народни рат са учествовањем целог способног становништа. Управо ће Наполеонов начин ратовања афирмисати схватање да је стратегија: "наука или вештина употребе свих националних ресурса или ресурса коалиције ради остваривања циљева рата."⁷ Револуција је рат схватила као покрет масе. Наполеонов ратови су унели једну радикалну новост у ратоводство, јер су вођени снагом грађанске војске, која је створена захваљујући увођењу опште војне обавезе. Конвент је од 23. августа 1793 године донео указ о општој војној обавези: "Члан И. Од овог тренутка па до момента када ће наши непријатељи опет бити протерани са територије Републике, сви Французи су стално узети за службу у војсци. Млади људи ће ићи у бој, ожењени људи коваће оружје и транспортна средства, жене ће шити шаторе и одећу и служиће у болницама, деца ће правити шарпију*⁸ од старог платна, а стари људи доведиће се на јавне тргове да подижу храброст војницима, проповедајући јединство Републике и мржњу према краљевима."⁹ Година увођења војне обавезе је била преломна за буржаску Француску, тада је изгледало да ће земља бити смрвљена од удружених непријатељских хорди. Власти Републике су дању купиле добровољце, наоружавале их и одмах бацале у ватру борби, револуционарна војска је ницала као из земље. Непрегледне јединице народне војске је требало одевати, наоружати и хранити и зато је масовно регрутовање неминовно повлачио са собом и систем безобзирне реквизиције. Успех је био убрзо видљив, већ следеће године Французи су предузели војну офанзиву.

Као што је у самој земљи француски народ први пут у револуцији показао столећима невиђену и потиснуту снагу и бујицу стваралачке енергије, тако је и у револуционарном рату крајем ЦВИИИ века исказао гигантско прегалаштво, изградивши нов систем стратегије, притом нарушавајући старе законе и обичаје рата. Маса народа може бити одушевљена за рат само кроз наступ луде храбрости коју производи патриотски занос и револуционарно усхићење¹⁰, зато су у годинама

⁵ Edmond i @il de Gonkur, Istorija francuskog dru{tva za vreme revolucije, Prosveta, Beograd, 1953. str.386.

⁶ Mering, Navedeno delo, str. 96.

⁷ Тхе пењ Enciclopaedia Britanica, Volume 11, 15th edition, Схicago, 1985. str. 304.

*8[арпија је ра{~упкано старо и oprano laneno platno, koje je slu`ilo u ratu kao materijal za zavoje.

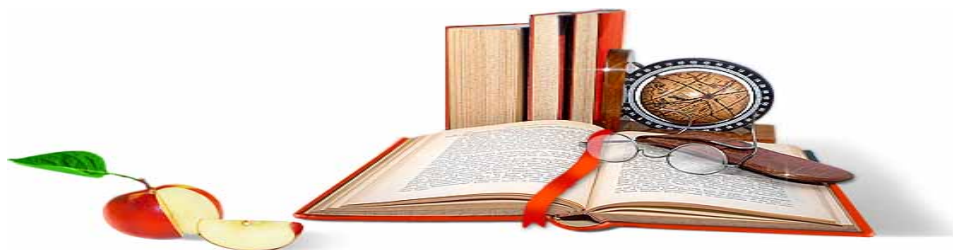
⁹ Reimpression de l'ancien Moniteur depuis la Reunion des Etats- Generaux jusqu'au Consulat, Avgust 25, 1793, XVII, 478 (Paris 1840-1845), Navodi se prema: Erl, Navedeno delo, str. 89.

¹⁰ Kada jednom izbije revolucija i postane dru{tvena realnost, њен ток и трајање не одређују ви{е ~ovekove istinske potrebe, nego neobuzdane `eqe. Samo me{avina utopije, фанатизам sledbenika, kolektivnix nada i vekovnix straxova su u стању да распале odu{evqeње masa i `rtvовање pojedinaca u revolucionarnom ratu. Revolucije je ime svix qudskix krajnosti, u vladavini grani~nix podru~ja `ivota je sve kod ~oveka mogu}e, i veliko dobro i ogromno зло.

---- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE
PREUZETI NA SAJTU WWW.MATURSKI.NET ----

[BESPLATNI GOTOVI SEMINARSKI, DIPLOMSKI I MATURSKI TEKST](http://WWW.SEMINARSKIRAD.ORG)
RAZMENA LINKOVA - RAZMENA RADOVA
RADOVI IZ SVIH OBLASTI, POWERPOINT PREZENTACIJE I DRUGI EDUKATIVNI MATERIJALI.

WWW.SEMINARSKIRAD.ORG
WWW.MAGISTARSKI.COM
WWW.MATURSKIRADOVI.NET

NA NAŠIM SAJTOVIMA MOŽETE PRONAĆI SVE, BILO DA JE TO [SEMINARSKI](#), [DIPLOMSKI](#) ILI [MATURSKI](#) RAD, POWERPOINT PREZENTACIJA I DRUGI EDUKATIVNI MATERIJAL. ZA RAZLIKU OD OSTALIH MI VAM PRUŽAMO DA POGLEDATE SVAKI RAD, NJEGOV SADRŽAJ I PRVE TRI STRANE TAKO DA MOŽETE TAČNO DA ODABERETE ONO ŠTO VAM U POTPUNOSTI ODGOVARA. U BAZI SE NALAZE [GOTOVI SEMINARSKI, DIPLOMSKI I MATURSKI RADOVI](#) KOJE MOŽETE SKINUTI I UZ NJIHOVU POMOĆ NAPRAVITI JEDINSTVEN I UNIKATAN RAD. AKO U [BAZI](#) NE NAĐETE RAD KOJI VAM JE POTREBAN, U SVAKOM MOMENTU MOŽETE NARUČITI DA VAM SE IZRADI NOVI, UNIKATAN SEMINARSKI ILI NEKI DRUGI RAD RAD NA LINKU [IZRADA RADOVA](#). PITANJA I ODGOVORE MOŽETE DOBITI NA NAŠEM [FORUMU](#) ILI NA

maturskiradovi.net@gmail.com